

BLANKENBERGE.

Lang geleden lag er eene stad aan de Vlaamsche kust, die Scharphout heette en wier bewoners van de vischvangst leefden. De plaats breidde zich voortdurend uit, tot, in één nacht, eene vreeselijke ramp gebeurde, waardoor Scharphout voor eeuwig verdween.

't Was den 23ⁿ November 1334 of St. Clementsdag, zooals de visschers zeiden. Reeds van 's morgens blies de stormwind, maar wie verstand had van 't weer, voorspelde een nog veel heverigen orkaan. Ongerust stonden de visschers op het duin, als wilden ze de verraderlijke zee nopens haar plannen ondervragen. De mannen wezen elkaar donkere wolken aan, die uit 't Westen opdaagden en boven de kust bleven hangen. 't Werd avond, maar de bevolking van Scharphout ging niet ter ruste.

Eensklaps flikkerde de bliksem, de donder rolde. 't Waren de seinen voor een geweldigen orkaan, die dan ook spoedig losbrak. De woedende golven bestookten 't duin. 't Werd een hevige strijd tusschen zee en land.

— Nood, nood! klonk plotseling de alarmkreet. Eene klok luidde akelig... een hoorn schalde.

— Nood! Vlucht! De zee heeft het duin doorgebroken en overstroomt de stede!

Vreeselijke, ijselijke nacht! Moeders snakten hun zuigeling uit de wieg, vaders namen hun kinderen in de armen, op de schouders, op den rug, zonen voerden eene zwakke moeder mee. Vlucht allen! de vernieling grijnst... vlucht! of het geweld der aanrollende golven zal uw doods-kreet versmachten. Talmt geen oogenblik, bekommert u niet om geld en goed, maar redt uw leven, 't leven uwer dierbaren!

Helaas! velen konden niet vluchten, kropen op het dak hunner woning, in de takken van een hoogen boom, in den toren der kerk.

Hun angstgeschrei ging verloren in 't geloei van den storm. En bovendien, wie kon nu hulp verleenen? Had niet ieder genoeg aan zich zelve! Vervolgde niet de onbarmhartige vloed de vluchtelingen tot aan de steden van het binnenland?

Toen de orkaan gestild was, dreven lijken van menschen en dieren op den vloed. En Scharphout stak zijn toren niet meer fier omhoog, Scharphout lag in zee bedolven.

De teruggekeerde inwoners stichtten eene nieuwe stad bij een hoog duin, dat de Blanck Berg heette en noemden de gemeente Blankenberge.

* *
*

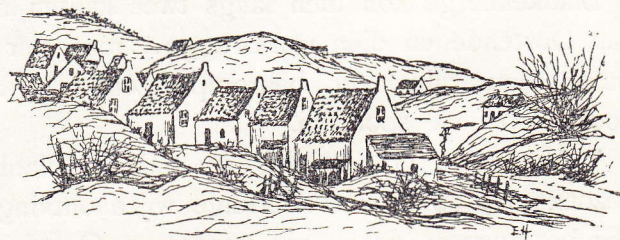
Aldus luidt de legende, die echter veel waarheid bevat.

Blankenberge bezat eene parochie, wier kerk toegewijd was aan O. L. Vrouw van Scharphout. Door den geweldigen storm op S. Clementsdag van 'tjaar 1334, werd het bedehuis vernield. De stad leed eveneens veel schade, maar werd niet verwoest. De inwoners bouwden eene nieuwe kerk aan de landgrens hunner gemeente, den tempel, welke men thans nog ziet bij 't verlaten der statie.

Blankenberge is dus een oud stadje, doch speelde geen voorname rol in de geschiedenis. Het werd vooral door visschers bewoond en de bevolking leefde dan ook rechtstreeks of onrechtstreeks van de vischvangst.

Blankenberge was voor een vijftigtal jaren nog een onbeteekenend stadje, eigenlijk een dorp. En nu is het onze tweede badplaats!

Blankenberge van voor vijftig jaren! Vóór de stad waren de duinen wat geëffend, terwijl eenige houten trappen het beklimmen dier zandhoopen gemakkelijker maakten. Op het duin had men hier en daar stukken hout geworpen, om den wandelaar eenige stevigheid onder den voet te geven. Vandaar, dat sommige oude visschers den dijk nog „de plancher” noemen. Rechts stond de vuurtoren, links een paviljoen, maar waar nu de villa's staan, en 't plaveisel ligt, was geen enkel gebouw te be-

In de duinen.

speuren. Zelfs sommige straten der stad waren toen nog in hun natuurstaat en geleken bij regenweer echte modderpoelen. Een openbare reinigingsdienst bestond niet. Eerst in 1859 werden „straatvegers” aangesteld en weldra verscheen dan ook in een plaatselijk blad een lofartikel op 't Gemeentebestuur.

„Wij moeten het gemeentebestuur van Blankenberge geluk wenschen met een maatregel, welke eenige dagen geleden genomen werd.

Vegers zijn aangesteld om de voornaamste straten te reinigen, welke taak te lang overgelaten is geworden aan de rokken onzer elegante bezoekers."

In dien tijd hingen er te Blankenberge geen feestprogramma's. Voor den enkelen zanger, die zijne heesche stem liet bewonderen of den pianist, welke onmogelijk zijn gehoor in vervoering brengen kon, zouden aanplakbiljetten toch geldverspillerij geweest zijn. Maar in 1858 begon 't Gemeentebestuur te begrijpen, dat het den bezoekers 't verblijf in de badplaats wat aangenaam moest maken, en dit niet alleen aan de zee mocht overlaten.

Er verscheen dan ook 't volgend bericht: „Op verzoek der heeren vreemdelingen stelt het bestuur der stad de zaal van 't stadhuis tot hunne beschikking als vereenigingsplaats; bovendien zal er nog tot hunne beschikking zijn eene goede piano en eenige operastukken en 's avonds zal de zaal zeer goed verlicht wezen. De heeren vreemdelingen, die de zaal wenschen te bezoeken, betalen voor het badseizoen vijf frank per persoon of tien frank per familie en worden verzocht de lijst, welke in de zaal ligt, te teekenen." De Blankenbergische kermis werd dan nog op voorvaderlijke wijze gevierd met bal op de maat der viool, met masklimmen, balspel, zakloopen voor de vrouwen enz.

Er bestond geen reglement op het baden. De eigenaars der badkarretjes vroegen wat ze wilden en dikwijls ontstond daardoor twist tusschen hen die een hoogen prijs stelden en hen, die met minder tevreden waren. In 1861 maakte 't gemeentebestuur eene verordening op 't baden.

Blankenberge kon men langs twee kanten bereiken, langs den weg van Oostende en dien van Brugge... maar per omnibus. Die diligentie's waren natuurlijk zeer bekrompen en traag... doch het badstadje hoopte op eene spoorlijn.

't Was zeker ook wel in dien tijd, dat Blankenberge een voornamen bezoeker..., op zeer zonderlinge wijze ontving, echter buiten de schuld der bestuurders, zooals wij vernamen. Om de faam hunner gemeente te verbreiden, hadden de vroede vaders der stad, Koning Leopold I uitgenoodigd Blankenberge met zijn bezoek te willen vereeren. De vorst in Blankenberge... grootsche feesten... en natuurlijk een stroom van belangstellenden en nieuwsgierigen en eindelijk artikels in de dagbladen, kon men waarlijk eene betere reclame wenschen voor de jonge badplaats? Maar Leopold I vertoefde te komen; het seizoen verliep en de regeerders der stad werden teleurgesteld.

Maar ziet! op een Zaterdag stapte Z. M. het gemeentehuis binnen... natuurlijk geheel onverwachts. Groote beroering! De burgemeester en de wethouders waren voor hunne zaken op de markt te Brugge... één schepen, een oude visscher, kon den vorst verwelkomen. Onthutst kwam de man toegesnel en verlegen stond hij met de muts in de hand voor den voornamen bezoeker. Leopold I had 't stadhuis al gauw bezichtigd en vroeg wat er nog meer in Blankenberge te zien was. De schepen dacht even na... en riep toen geestdriftig uit: „De Patriotten Sire!” Patriotten — zoo noemde men de strijders

van het jaar 1830. — Ha! hier leefden nog van die brave oudjes! Zeker wilde de koning hen bezoeken, hun de hand drukken ook. De visscher toonde den weg. Leopold I vroeg zich ongetwijfeld af, waar men die helden wel herbergen mocht; op eene achterplaats, in een stal... bij een mesthoop!... want daarheen geleidde de schepen zijn doorluchtigen gast.

— Hier zitten ze, Sire... en schoon... en vet... zulke patriotten vindt ge nergens! sprak de visscher opgewonden, terwijl hij een staldeur opende.

En in het hok lagen op het meststroo eenige dikke zwijntjes, die knorrend den Koning der Belgen begroetten. Leopold I wist niet, wat hij denken moest. Neen, die brave, trouwe visscher was veel te oprecht om zijnen vorst eene poets te bakken! Doch dra werd 't raadsel opgelost. Deze varkens waren nu eens niet van Engelsch

Leopold II in de badplaats.

of Duitsch, maar van echt Vlaamsch ras en daarom had men ze

patriotten d. i. vaderlanders genoemd. 't Was eene nieuwe soort, en hun groei, hun kweek, kortom, al de lotgevallen dier „knorrepotten” boezemden vele Blankenbergenaars de innigste belangstelling in. De schepen behoorde tot deze laatsten, en zijn geest was zoo vervuld van de „patriotten,” dat hij meende, ook de Koning moest er mee begaan zijn.

Men zegt, dat Z. M. het geval van den vermakelijken kant bezag en nog dikwijls lachte met zijn zonderling avontuur in deze visschersplaats.

Het Koninklijk bezoek had dus niet de gevolgen, welke 't Gemeentebestuur zich er van voorgesteld had. Maar 't schaadde evenmin.

Blankenberge ging van jaar tot jaar vooruit. Leopold II deed zeer veel voor de badplaatsen. Het duin werd geplaveid... de prachtige dijk ontstond. Een kuurzaal, hotels, villa's, een Casino werden gebouwd. Kleine huizen moesten plaats maken voor grootere en moderne, echter niet altijd smaakvoller. Kortom Blankenberge richtte zich in als echte badstad, geschikt om zelfs de meest eischende vreemdelingen zoo te ontvangen, dat deze ook 't volgende jaar terugkeeren zouden. Met Oostende en Heyst-Knocke is het door een buurtspoorweg verbonden, sneltreinen voeren de reizigers in korten tijd naar de steden van 't binnenland, en over de Fransche of Duitsche grenzen.

* *

Blankenberge bezit een heerlijk strand, dat in den zomer gedeeltelijk overdekt is met badwagentjes, tenten en stoelen. Welk een vroolijk gezicht in de morgen- en namiddaguren! Kinderen spelen in het zand, graven putten, maken kasteelen, planten er hunne vlagjes op, leiden in de vestinggracht het zeewater en verdedigen hun slot bij 't opkomen van den vloed tegen de aanrukkende golven. Moeders en kinders juffers zien uit hun tentjes of badstoelen 't gewemel dier vroolijke gastjes aan. En in de zee een leger van baders en baadsters, soms in overmoed zich te ver wagens, waarom de toezichter vermanend zijn hoorngeschal klinken doet. Op den dijk de wandelaars, zich verenigend voor de koffiehuisen of rond de muziektent.

— Er is veel rijk volk in de wereld, zei ons een eenvoudige vischer. Dat d'een er toch zoovele heeft en de ander zoo weinig! 't Geld is algelijk slecht verdeeld.

Ja, onwillekeurig denkt men hier aan de tegenstelling van rijkdom en armoede. 's Morgens lazen we in een herbergje een plakbrief, vermeldend dat een garnaalschuitje van een naburig dorp gerechtelijk

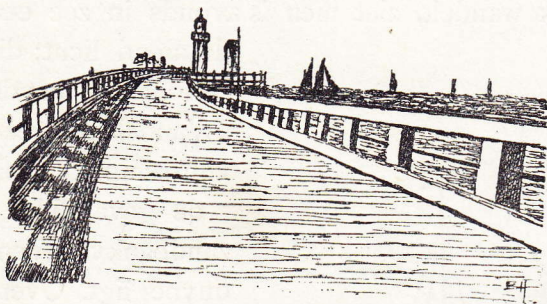
verkocht zou worden, tegelijk met wat schamel „huisraad en een frak”. Gerechtiglijk verkocht! Ongetwijfeld voor schuld. Misschien een nederige visscher, bezweken in den maatschappelijken strijd na eene jarenlange worsteling.

En in den noon van denzelfden dag ontmoetten we op den dijk eene jonge dame, die rond het middel een gordelriem droeg, gemaakt van vijf frankstukken.

Ja, dat is tegenstelling!

* *
*

Blankenberge is ook fier op zijn „Pier.” De Pier loopt 350 meters ver in zee en draagt op 't eind een koffiehuis, dat druk wordt bezocht. Wij genoten meer van de wandeling op den reuzenmuur te Zeebrugge.

Havenhoofd van Blankenberge.

Vele badgasten zijn dagelijks op de havenhoofden te vinden aan den anderen kant

van den dijk. Vooral als de visschersscheepjes vertrekken of terugkeeren, geniet men daar een belangwekkend gezicht. Tusschen die hoofden ligt de ingang der visschershaven. Hier staat ook de vuurtoren.

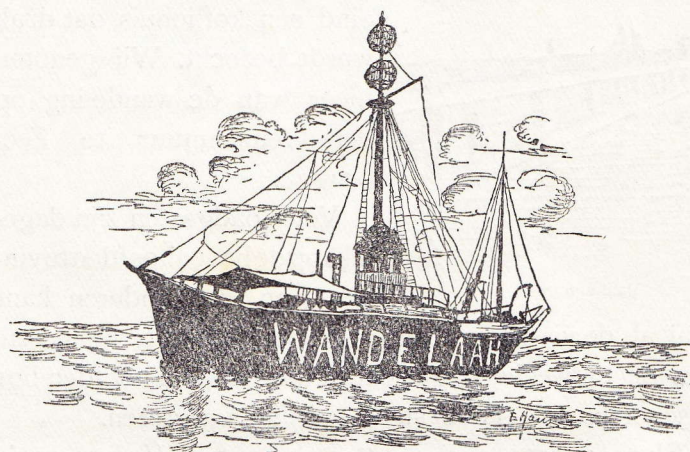
In 1394 kreeg Blankenberge zijn eersten vuurtoren. Vuurtoren is maar bij wijze van spreken, want 't geheele verlichtingsstelsel bestond uit een paal, waaraan eene lantaarn hing; in die lantaarn stond een aarden lamp met eene wiek van hennep. Elken avond bestegen twee oude visschers en een jongen het duin. De knaap klom op den „vuurmast”, zooals men de pers noemde, de visschers reikten hem alles aan, wat er noodig was, om te zorgen dat het licht helder scheen: de oliekruike voor 't vullen der lamp, eene vod om de glazen te reinigen en eindelijk een brandend stokje, om de wiek aan te steken. Dan mochten de zeelieden gerust zijn... Blankenberge's kustlicht brandde.

Den 14ⁿ November 1463 verkeerde het visschersgilde in rep en roer. De lantaarn van den vuurmast was verdwenen. Verbijzeld door den storm? Onmogelijk... de nacht was kalm geweest. Gestolen, ja gestolen... en verontwaardigd balde men de vuisten tegen de, helaas! onbekende dieven. Wat nu? De ambachtslieden kregen werk. Er moest een nieuw kustlicht vervaardigd worden. Men zou van de gelegenheid

gebruik maken, om eene nuttige hervorming in te voeren. De lantaarn werd zoo aan eene koord bevestigd, dat ze neergelaten en opgetrokken kon worden. De jongen moest niet meer in den „vuurmast” klimmen. Zijne bediening werd afgeschaft. Eenigen tijd daarna hoorde men wie de roovers waren: de Wenduynenaars! De zaak kwam voor de rechtbank te Brugge en de bewoners van 't naburig dorp moesten de helft der onkosten van den nieuwen „vuurmast” betalen.

In de 16^e eeuw kreeg Blankenberge een steenen vuurtoren; deze stond waar nu het Casino verrijst. En ten laatste werd hij vervangen door de huidige lichtbaak.

Wanneer men op den dijk wandelt, ziet men 's avonds in zee een

draaiend licht; dit behoort toe aan de „Wandelaar” een vuurschip, dat bij de gevaarlijke zandbank van Wenduïne ligt. Overdag kan men het vaartuig onderscheiden. Een ander vuurschip de „Wielingen” ligt

voor Heyst en is kenbaar aan een rood licht.

Wij spraken onlangs met iemand, die tot de bemanning van zoo'n vuurschip behoord had.

— 't Is een eentonig leven, vertelde hij. Ge zit daar een maand, zonder dat ge aan wal moogt komen. En bijzonderlijk in den winter, als 't dikwijls hevig stormt en de golven over 't vaartuig slaan, schijnt het of ge van de wereld afgestorven zijt. Veel werk is er natuurlijk niet. Wij lazten, babbelden, „deden ons eten gereed,” breiden netten en tuurden naar de kust. Aan ons hoofd stond de schipper. We waren met zeven matrozen, een machinist en een stoker.”

Op onze vraag, of men op zoo'n vuurschip aan vele gevaren blootgesteld was, antwoordde hij ontkennend. „'t Ligt vaste aan zijn ankers, zijn paraplu's. 'k Wete maar van een „vierschip” dat 'ne keer losgeslagen werd. Eene sleepboot bracht het binnen. Gevaarlijk, och! neen, maar een stil, vervelend leven!”

Er is aan boord van zulk een vaartuig ook een misthoorn.

Wij herinneren ons een nacht, toen de zee in dichte nevelen gehuld was. 't Geloei van de misthoorns in den omtrek klonk akelig, dreigend. Men huivert dan bij de gedachte aan de zeelieden, wier bedrijf zoo gevaarlijk is bij die weersgesteltenis.

„Storm, heb ik weinig of nooit gevreesd,” zei ons eens een oude loodsschipper. „Maar zwijg me van den mist! Wat baat het dan of ge een bekwaam zeeman zijt, of uw schip hecht en sterk is en bemand wordt door kloeke, onversaagde kerels! Mist dat is onze grootste vijand.”

En die woorden begrepen we, toen we eens de haven van Vlissingen binnenvoeren. 't Was in den morgen. Plotseling kwam een dikke mist op. Een matroos stond op den uitkijk. We hoorden een schrill gefluit. De kapitein, nevens wien we ons bevinden, zag scherp voor zich.

— Daar is 't ie! schreeuwde de matroos. Eene sleepboot schoot naast ons weg.

— Goed afgeloopen! mompelde de scheepsoverste. Ja jongen. zoo gaan er vele zeeluitjes naar de haaien. Ge ziet eene donkere vlek . . . 't Is te laat! . . . eene botsing . . . een lek . . . 't schip is naar den kelder.

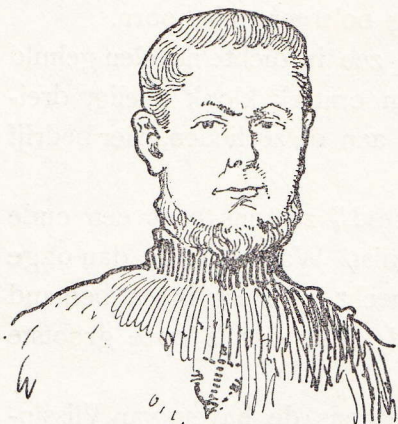
*
* *
*

Wat zal ik u meer vertellen over Blankenberge als badplaats! Moet ik u de gemakelijkheden opsommen, U spreken over 't leven in de hotels, over menschen, die een gansch jaar schier gebrek lijden, om toch maar eenige weken aan zee te kunnen doorbrengen, en aldus „hun stand op te houden.”

Of over kapitalisten, die niet weten hoe hun geld te verteren?

Neen, laten we liever een oogslag werpen op de eigenaardigste bevolking van dit stadje, op de visschers!

Of Blankenberge modern wordt en met den tijd meegaat, of de straten een ander uitzicht krijgen en geen kleine woningen meer dulden... wat geeft de visscher er om? Hij maakt geen „toilet”, als hij den dijk beklimt... hij geeft zich geen „houding” wanneer hij zich onder de badgasten mengt... hij verloochent noch zijne steenen pijp, noch zijne tabakspruim... evenals zijn voorvader steekt hij de handen in zijne broekzakken en schuift hij zijn zuidwester achteruit... en zijn oog staart over badwagentjes en tentjes en stoelen de zee in. Toch verheugt zich de visscher over Blankenberge's voorspoed. Immers hij

Visscher.

krijgt zijn deel van den buit... Die vreemdelingen brengen geld in de stad. Laat ze maar komen en langs den dijk paradeeren; of laat ze 't strand veroveren voor eenige maanden, laat ze doen wat ze verkiezen! Hoe meer bezoeken hoe liever! Doch daarom behoeft hij zijne gewoonten niet te veranderen. De visscher houdt van de oude zeden en gebruiken. Hij is tegenover vreemdelingen weinig spraakzaam. Wij beproefden te vergeefs een ouden zeerob tot vertellen te bewegen

en op onze vragen kregen we slechts korte antwoorden, 't liefst deed hij bescheid met ja en neen.

De visscher is zeer godsdienstig. Op kerkelijke feestdagen als Goeden Vrijdag, Allerheiligen, Allerzielen, vaart hij niet uit, maar woont de kerkdiensten bij. Er bestaat zelfs een koor van visschers. Op den mast van menig vaartuig staat een kruis en op Palmzondag wordt er een gewijd palmtakje aan bevestigd. Verkeert de visscher in gevaar, dan doet hij niet zelden de belofte aan den Hemel, bij zijne veilige landing rechtstreeks ter bedevaart te gaan. In 1836 woedde een hevige storm. Talrijke sloepen waren op zee. Grijsaards, vrouwen en kinderen stonden angstig langs de kust. Een schip kwam in 't zicht, werd eindelijk op 't strand geworpen. De bemanning was gered. Vele vrouwen snelden toe, vroegen inlichtingen over hun echtgenoot, over de achtergeblevenen. Geen enkele visscher antwoordde.

Spreek dan toch, spreek, waar is mijn man?.. Geef nieuws van mijn zoon! Waar zijn de andere schuiten?.. klonk het dooreen.

Oude Kerk van Blankenberge.

De visschers zwegen. Altijd even sprakeloos beklommen ze 't duin. De oogen neergeslagen, met prevelende lippen trokken ze door de stad. In de kerk knielden ze neer, om den Hemel voor hunne redding te danken.

En toen spraken ze, toen verhaalden ze hunne lotgevallen.

De visschers hadden den Hemel beloofd recht ter kerke te gaan, zoo ze veilig het land bereikten en hunne eerste woorden zouden een dankgebed zijn. En die belofte werd stipt vervuld.

Op 't laatst van October wordt „Beschipdag” gevierd. Hierin is veel verandering gekomen, zooals de oude visschers vertellen.

Een Blankenbergsch visschersvaartuig is bemand met een patroon, drie matrozen en een jongen. Op den Beschipdag kiest de patroon van een vaartuig zijn personeel: 't is dus de dag der monsterring. Die aanwerving geschiedt voor een jaar. Dan viert men feest. Het muziek gaat uit, de visschers met hunne vrouwe, de jongeren met hunne verloofde of kameraden stappen er achter. En er wordt, helaas! veel gedronken.

In vroegere jaren was de Beschipdag eigenaardiger.

Naar 't bevel des burgemeesters moesten de visschers na vijf ure van den achternoen in hunne woning zijn. Voor het venster van ieder huis werden zooveel kaarsen ontstoken als er beschikbare matrozen in de familie waren. De patroons zaten gevangen in hun vergaderlokaal. Ze hadden gezworen voor het vastgestelde uur geen matroos te aanvaarden. Nu kon niemand vooraf de beste mannen uitkiezen. En zeker, opdat niet een zwakkeling in dezen laatsten namiddag voor de verzoeking bezwijken zou, zijn beroepsgenooten een flinken gast voor den neus weg te kapen, was de deur langs buiten met eene dikke koord gesloten. Om vijf ure moest de klerk der vereeniging dat touw doorsnijden en dan mochten de kapiteins naar buiten. Nu konden ze zich om ter meest reppen, teneinde de beste matrozen in hun net te krijgen.

Voor iederen gast, die gehuurd was, werd een kaarsje verwijderd. En na korten tijd waren de lichtjes achter de vensters gedoofd, uitgezonderd misschien bij een visschersgezel, die een slechten naam bezat en dien niemand in dienst wilde hebben. De nieuwgehuurde matrozen gingen met hun patroon mee naar diens woning, waar allen duchtig aten en dronken. En de Beschipdagvierders zochten pas in de kleine uurtjes hun bed op, met het stellige voornemen, straks het feest voort te zetten.

Vlaamsche Volksvrouw

De visschers waren in een gilde vereenigd, aan wier hoofd de deken stond. Voor dat opperhoofd en de patroons moest de matroos, die zelf kapitein wilde worden, een examen afleggen. Gelukte de kandidaat, dan werd hij vrijen visscher uitgeroepen, nadat hij gezworen had de reglementen te eerbiedigen. Dit reglement verbood o. a. 's Maandags uit te varen, eene gewoonte, welke nog in voege is. 's Maandags blijven de visschers thuis en velen zijn helaas! 's Dinsdags nog niet helder van hoofd door het drankmisbruik, waaraan ze zich in hun vrijen tijd plichtig maakten.

Eene andere gewoonte die uit vroegeren tijd dagteekent, is het elkander geven van een bijnaam. Treedt een jongen in 't vak, dan wordt hij door zijne maten als volgt met zeewater gedoopt:

Ik doop u

En Roeschaard,

Die leelijkaard,

Keere zich om,

Domme, dom, dom

Uw naam is ... (dan zegt men den bijnaam).

Roeschaard herinnert eene oude legende, die vroeger algemeen voor waarheid geloofd werd, maar nu veelal vergeten is. Voor 't eerst lazen we die sage in het Jaarboekje van het Conscience's Genootschap te Blankenberge (jaar 1874).

In 't kort verteld, komt ze hierop neer:

„Lang geleden stond in 't duin oostwaarts van Blankenberge een

Bewoond door eene tooverheks.

kleine hut, bewoond door eene tooverheks die allerlei wonderlijke handelingen verrichtte. In 1791 stak een geweldige storm op. De golven rezen zoo hoog, dat ze te Uitkerke gezien werden. Toen de orkaan bedaard was, kwamen de Blankenbergenaars tot eene heugelijke ontdekking. De hut in 't duin was vernield en de heks lag onder 't puin bedolven. Talrijke inwoners gingen zien en roerden in de overblijfselen der eens zoo gevreesde woning. Eensklaps klonk een helsch gehuil. Roes, roes, roes! tierde iemand. Op 't zelfde oogenblik snelde

een zwart hondje met bellen om den hals het duin af. Men vreesde, dat de tooverheks nu in een dier veranderd was en vol onrust keerden de Blankenbergenaars huiswaarts. Die vrees bleek maar al te spoedig waarheid. Die hond veranderde zich nu eens in een kat, dan in een ezel en ook dikwijls in een visscher. 't Helsche spook werd Roeschaard genoemd, want bij elke verschijning tierde het als vroeger in het duin: Roes, roes, roes!

Voor al de visschers moesten het ontgelden. Lag een schuitje 's nachts kalm op zee, dan zag de waker den Roeschaard plotseling verschijnen. De kwelduivel kroop langs den zijkant uit de golven op en deed door zijne zwaarte het vaartuig zoo sterk hellen, dat het bijna omsloeg. En met zijn geweldig „roes, roes, roes” sprong hij dan weer in het water. Trok men het net op, dan zat de Roeschaard er niet zelden in. Schaterlachend verscheurde hij de mazen en verdween weer in de zee.

Maar ook de visschersvrouwen ondervonden zijne plagerijen. 't Gebeurde dat een kindje erbarmelijk nevens eene hut lag te schreeuwen. Eene medelijdende vrouw nam het wicht op en verzorgde en koesterde het... totdat o schrik! de vermeende vondeling luide begon te lachen en met den kreet van; »roes, roes, roes!” door de schouw verdween.

Door dergelijke poetsen en nog veel andere maakte de Roeschaard 't den bewoners van Blankenberge 't leven zuur. Eindelijk kwam er uitkomst.

Op zekeren dag verscheen een man, die beweerde een middel te kennen om de macht van den kwelduivel te fnuiken. De visschers moesten van naam veranderen en zich laten doopen. Wie zich met zijn bijnaam noemen liet, bleef van Roeschaards plagerijen verschoond.

Iedereen wilde gaarne die keus ondergaan. Nu was het rijk van den plaaggeest uit. De Roeschaard verdween. Doch de gewoonte van 't doopsel en 't geven van een lapnaam bleef onder de jonge gasten bestaan.

Deze legende vertoont dus veel overeenkomst met die van den Langen Wapper te Antwerpen. ¹⁾

*
* *

Vóór Blankenberge eene haven bezat, was het strand de ligplaats der visschersschuiten.

Een jongen bewaakte het vaartuig; hij was de opblijver, want ook

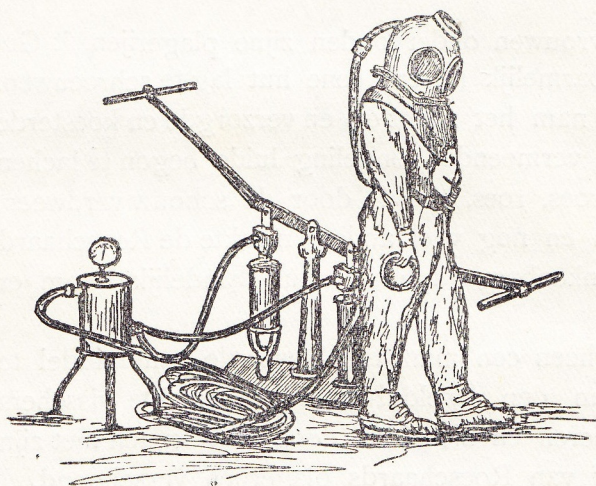
¹⁾ Zie ons werk: „Antwerpsche Verhalen” bij den uitgever dezes.

in den nacht moest hij dikwijls de wacht houden, om de visschers te wekken, als het hoog water en dus tijd werd, om uit te varen. Bij den terugkeer der scheepjes, stond die knaap op den uitkijk; zag hij het welbekende zeil, dan repte hij zich naar huis, teneinde moeder en de zusters te waarschuwen. Immers vrouwen en meisjes moesten de zware manden visch helpen dragen. Dat alles is nu anders en beter. De sloepjes zeilen de haven binnen en meeren in de haven, de visch wordt in de mijn verkocht... en de jonge snaken kunnen overdag naar school gaan en 's nachts van eene weldoende slaap genieten.

En toch... vreemd verschijnsel... toen in 1867 die haven gegraven werd, waren de visschers in 't geheel niet tevreden over die „nieuwigheid.” De meesten gaven de voorkeur aan de oude manier van landen. En waarom? Omdat de Blankenbergsche visscher aan zijne zeden en gewoonten gehecht is, zooals we reeds zeiden. En deze karaktertrek vindt

men bij hem veel sterker dan bij zijn beroepsgeenoot van andere plaatsen.

De visscher van Blankenberge acht het niet noodig kennis te maken met zeekaarten, met nieuwe werktuigen, welke hem uitnemende diensten konden bewijzen. Hij kent zijn vaarwater, zooals zijn vader en grootvader het kenden... en dat is hem genoeg.

Een duiker.

De visschers vormen eigenlijk eene afzonderlijke kolonie onder hunne stadgenooten. Visscherszonen nemen schier altijd eene visschersdochter tot vrouw. Het bedrijf gaat van geslacht op geslacht over. De taal van dit stoere volk is doorspekt van eigenaardige woorden, gemeen aan alle zeelieden der Noordzee, tot zelfs bij de bewoners van Noorwegen.

Als men de visschers beschouwt voelt men naast bewondering ook medelijden. Hun leven is zoo hard... en wordt door talrijke gevaren bedreigd. Zoo juist nog bij 't openslaan van ons blad, trof ons 't volgend bericht:

„Maandagmorgen was de vijftienjarige A. C. naar zijn vaarttuig ge- gaan. Aan de loskaai lag een klein bootje, waarin hij naar het scheepje wilde roeien, doch daar het water zeer laag stond, miste hij zijn sprong en kwam nevens het bootje in het water terecht. Ongelukkiglijk had niemand het ongeval bemerkt, maar toen de drenkeling reeds voor de derde maal bovenkwam, zag het J. G., die, niets dan zijn moed raad- plegende, gansch gekleed in het water duikelde en den knaap greep. Geneeskundige hulp werd ingeroepen, maar alles bleef vruchteloos. De knaap was een lijk. Hij was de oudste van acht kinderen.”

Allerlei gevaren... in de haven, zoowel als op zee. Wij denken aan de vier visschers, die in 't laatst van 1909 omkwamen bij het havenhoofd.

En toch de visscherszoon wordt visscher... de zee lukt hem... de zee legt beslag op hem. En zoo blijft een kloek ras bestaan, dat scherp afsteekt, bij de bevolking, die in 't binnenland op de akkers zwoegt, maar wier bedrijf geen bijzondere gevaren oplevert.

Onze Vlaamsche visschers bezitten als zeelieden een goeden naam. Weldra zullen wij gelegenheid hebben over hen in 't algemeen te spreken.

* *

Het „visschersnest” is dus eene moderne stad geworden. Och ja, wie Blankenberge van Uitkerke nadert denkt nog een oogenblik aan 't vroeger dorp. Immers hij ziet de oude, verlaten dorpskerk, afgedeeld in drie kleine schepen, en een ouden toren, die daar sedert drie of vier eeuwen schijnbaar ingedommeld is te midden van een bloemrijk en door zijn graven heuvelachtig kerkhof.”

Maar zoodra hij Blankenberge betreedt „is al die eenvoud op eenmaal verdwenen. Overal verheffen zich groote gebouwen, geheele rijen uitgestrekte koffiehuisen stellen hunne fraaie voorgevels ten toon, ontzaglijk groote loge- menten en reusachtige heerhuizen versperren u den weg. Koffiehuis van het Oosten of van het Westen, Restauratie van het Noor- den of van het Zuiden, Hôtel de l'Univers en andere oorden, al deze benamingen sprin- gen in het oog, geschilderd op de muren in letters van drie voet hoogte.” Het stadhuis dat uit de 16^e eeuw dagteekent en daar als verloren staat in de geheel moderne Kerkstraat, kan ons geen

Stadhuis van Blankenberge.

dorpsgedachten meer schenken. Men voelt dat het gespaard werd, om zijne eigenaardigheid. Zijne tegenstelling met het tegenwoordig uitzicht der straat. En wie nog twijfel mocht koesteren over Blankenbergens „stad-zijn,” zal zijn laatste wantrouwen verliezen bij 't bestijgen van de monumentale trap en 't uitzicht van den langen, fraaien dijk met zijne schoone villa's, ruime hotels en het in Moorschen stijl opgetrokken Casino-gebouw.

't Is niet meer het Blankenberge der visschers... maar der bad-gasten, der vreemdelingen.

En de Blankenbergenaar heeft zich nog geen oogenblik die verwisseling betreurd.

— 't Is te werken in den zomere, maar as je in den wintere bijen stovetje zit en moe je algelijk niet peinzen, hoe gaa 'k morgen aan den kost geraken, zei ons eene inwoonster van 't bevallig kuststadje.

A. HANS.

KERLINGALAND.

(GESCHIEDENIS, LEGENDEN, ZEDEN
EN GEWOONTEN DER KUSTBEWONERS).

Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal, en zijn roem.

(Hendrik Conscience.)

LODEWIJK OPDEBEEK.
BOEKHANDELAAR-UITGEVER
ANTWERPEN.

1912.

KERLINGALAND

A. HANS
KERLINGALAND

LODEWIJK
OPDEBEEK
ANTWERPEN
1912.

UITGAVE - LODEWIJK - OPDEBEEK

